

Predikan av Jenny Arnerlöf – Livets källa – Adolf Fredriks kyrka – Ekumenisk Gudstjänst – 2024

När frukt och grönt säljarna är på plats på Hötorget händer det ibland att de ropar ut erbjudanden till förbigående i ett försök att locka till sig kunder. Deras rop är inbjudan till en möjlighet och inte hot. I dagens text från Jesajas bok hör vi Gud ropa ut sin inbjudan som en torghandlare, "Kom och få näring, glädje och liv i överflöd! Kom utan att få dina behov utnyttjad, utan att bli förtryckt." Vi föddes med behov; fysiska och andliga behov. Av någon anledning är de flesta av oss, åtminstone någon gång, frestade att tro att Gud inte förstår våra behov eller inte kan tillfredsställa dem. Som säljarna på Hötorget inte vet våra middagsplaner och vilka råvaror vi behöver är det förvånansvärt lätt att ignorera Guds inbjudan att komma, höra och smaka på det som ger äkta tillfredsställelse. Guds inbjudan genom Jesaja ekar genom hela Bibeln och i synnerhet genom dagens epistel- och evangelietext. Dagens episteltext med uppmaningen att komma och dricka fritt av livets vatten är det näst-sista ordet i hela Bibeln. Gud vet att till hörselskadade människor behöver man ofta upprepa sig och tala högre. Och Gud vet att inga varor på jorden kan motsvara eller än mindre överträffa Guds inbjudan till oss människor.

Det är relativt lätt att tala om Guds erbjudande till människor på ett teoretisk plan där vi kan hålla en säker eller åtminstone en armlängds avstånd till det hela. Men när vi talar om Guds inbjudan till dig och mig som unika individer rör vid känsliga nerver. Kanske känner vi igen oss i den samariska kvinnans reaktioner på Jesus: förvåning (pratar du med mig?), förvirring (nej men vad säger du?), skepsis (skulle du vara större än vår Fader Jakob?), nyfikenhet (Herre, ge mig det vattnet), och om vi har tur, landar vi i tro med en vilja att förstå.

Mycket som de första åhörarna fann märkligt med samtalet mellan Jesus och den samariska kvinnan är inte alls märkligt för oss. Det är kvinnans respons som signalerar för oss att hon tyckte situationen var märkligt. Judiska män talade knappt med deras egna fruar på offentliga platser så att tala till en okänd kvinna av en annan etnicitet och religion var verkligen att överskrida gränserna för deras tids sociala normer. Från vår tids perspektiv var skillnaderna mellan deras kulturer inte så stora – båda erkände Moseböckerna som heliga skrifter. Samariterna erkände inte de profetiska texterna som Jesaja och visdomslitteraturen som Psaltaren och Ordspråksboken. Det var i de böckerna som symboliska betydelser av ord som vatten verkligen utvecklades så det är inte konstigt att kvinnan inte hängde med när Jesus talade om vatten på det sättet som han gjorde. Samariterna och judarna var egentligen som kusiner. Ibland kan det verka som om ingen är mer främmande och hotfull än de som bara är lite annorlunda än vi.

Jesu öppenhet mot den samariska kvinnan säger att vi inte ska undvika människor med en annan trosuppfattning för hans skull. Tvärtom då Jesus var noga med att varken undvika Samarien eller den samariska kvinnan som på något sätt var föraktliga bland de föraktade.

Judarnas lag vid den tiden tillät tre äktenskap. Om Samariter hade samma regel hade hon med sina fem plus äktenskap betraktats som avsevärt avvikande. Vi vet ingenting om hennes relationer; bara att det är svårt att hantera ett ryckte med så mycket bagage. Vi kan ana att hon hade upplevt ett överskott av sorg och ett underskott av glädje. Att besöka brunnen under dagens hetta när risken för att möta andra var minimal var förmodligen ett sätt för kvinnan att undvika granskning, förakt, besvikelse och mer smärta. Att möta Jesus där, en judisk man och främling, var ovanligt men hon trodde sig vara okänd. I alla fall tills den märkliga vändningen i deras samtal där hon insåg att hon var sedd, känd och inte föraktad. Jesus kände till det som hon trodde var dolt och han mötte henne

ändå med kärlek och respekt. Den insikten var ögonblicket när en förändring började i henne. Allt blev inte glasklart men hon började se med insikt. Insikten att vi är sedda av en god kraft väcker insikt i oss.

I vår tid, social medias tid, har få mänskliga längtan blivit mer uppenbar än längtan att vara sedd, känd och älskad. På dessa media hanterar vi bilden av oss själva som om våra liv vore ett varumärke där feedbacken vi får är hela sanningen om oss. Evangeliet för oss idag är att Gud ser hela vårt livs flöde – det som vi visar upp och det som vi döljer – och Gud älskar oss med en grundläggande bekräftelse som inget socialt media i världen kan ge. Frågan är varför Guds bekräftelse verkar så mycket mindre verklig än feedback på social media? Jag tror att det är dels för att social media bygger på lögnen att allt handlar om oss – att vi är vårt livs eget centrum. Den där märkliga vändningen som samtalen med kvinnan tar handlar plötsligt om tillbedjan och där frestas vi att tro att det inte hänger ihop och att det är orelevant för vår tid.

Vår tid föreställer sig att tillbedjan eller religiöst beteende alltid ser religiöst ut. Många skickliga tänkare har insett att alla människor tjänar och tillber osynliga gudar. Vi är blinda för det därför att all tillbedjan inte sker i religiösa sammanhang och verkar då inte särskilt religiöst. En person som uttryckte detta mest tydligt var den tragiska och briljanta författaren David Foster Wallace. Han gjorde inte anspråk på att vara kristen men 2005 gav han ett examenshögtids tal till universitetsstudenter som spreds till stora delar av världen. Det översattes till svenska 2008. Där sade han:

I vuxenvärldens skyttegravar finns det inte något sånt som ateism. Det går inte att välja att inte tro. Alla tror. Vi har bara att välja på vad. Och ett enastående starkt skäl att välja att tro på någon form av gudom eller mystiskt väsen... är att vad helst annat du väljer att tro på kommer att sluka dig levande. Sätt din tilltro till pengar och saker – låt dem fylla ditt liv med

mening – och du kommer aldrig att ha tillräckligt av dem. Du vill bara ha mer. Dyrka din kropp och din skönhet och ditt sexuella behag och du kommer alltid att känna dig ful. Dyrka makten och du kommer att känna dig liten och rädd. Dyrka ditt intellekt, försök att framstå som smart, och allt kommer att sluta med att du känner dig dum. Hade han sett vår tids social media hade han kanske sagt Dyrka din image på social media och du kommer aldrig få nog med bekräftelse.

Vad vi oreflekterat dyrkar kommer oundvikligen att förslava vårt sinne. Gåvan som Jesus talade till kvinnan om är möjligheten till ett liv där vi inte är förslavade av krafter som aldrig kan tillfredsställas. Jesus inbjöd kvinnan, och inbjuder oss, till ett liv med Gud som vårt centrum. Inte en Gud som slukar oss levande utan en Gud som försörjer oss med sitt eget gudomliga liv och förvandlar oss så att våra liv återspeglar samma godhet som Jesus gestaltade. Den Samariska kvinnan fick hela sin by att komma ut till Jesus och de alla kom till tro. En helande hände i hennes liv som förändrade hennes och andras tillvaro till det goda.

Enligt de tidiga kristna var den samariska kvinnans namn Fotini, som betyder "den upplysta". Hon är en av tre kvinnor i Johannesevangeliet som Jesus enbart tilltalar som "kvinna". Hans egen mor och Maria från Magdala är de andra två. De som har studerat detta märkliga tilltal visar att det inte är för att Jesus hade problem med att relatera till kvinnor. Begreppet kvinna i Johannesevangeliet är en symbol för Kyrkan – för alla som tror på Jesus. Det är meningen att vi ska alla vara som Fotina genom att tro på Kristus och hålla ett uppriktigt och engagerat samtal med honom, och med varandra om honom, levande. Han törstar efter att vara i relation med oss och för att ge oss hans Andes levande vatten som bekräftar, förändrar och tillfredsställer oss. Amen.

Låt oss stå upp och stämma in i vår Kyrkas trosbekännelse.